

Bestuur

Onderwerp: **Wetswijziging Gemeenschappelijke Regeling**

Vergadering d.d.	14-02-2022
Agendapunt	4
Status	Besluitvormend
Opgesteld door	Marco Bos
Afgestemd met	Controllers deelnemers
Routering stuk	
Openbaar	
Registratienummer	
Bijlagen	

Het Bestuur besluit:

Een werkgroep “nieuwe GR” in te stellen en deze de opdracht te geven met een voorstel te komen voor de gewenste veranderingen in de huidige GR als gevolg van de wetswijziging.

Inleiding

In het regeerakkoord van het kabinet Rutte III is afgesproken dat de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) zou worden aangepast om de politieke controle over gemeentelijke samenwerkingen te verbeteren. Nu, vier jaar later, heeft de Eerste Kamer op 14 december 2021 het wetsvoorstel “Versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen” aangenomen om de Wgr op dit punt te wijzigen. Hieronder worden de aankomende wijzigingen in de Wgr weergegeven en wordt aangegeven welke gevolgen dit heeft voor gemeenschappelijke regelingen. Naar verwachting treden de wijzigingen op 1 juli 2022 in werking.

Meer inspraak voor de lokale politiek

Het doel van het wetsvoorstel is het versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen, door meer handen en voeten te geven aan de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden en besturen van de deelnemers.

Het wetsvoorstel wil dit realiseren door hen meer inspraak te geven bij zowel het treffen van gemeenschappelijke regelingen als over de besluiten van het bestuur van die samenwerkingsverbanden.

Op dit moment is voor het treffen (of wijzigen) van een regeling 'slechts' toestemming nodig van de besturen van de deelnemers, die alleen kan worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Na inwerkingtreding van de wetswijziging krijgen vertegenwoordigende lichamen gelegenheid om vooraf een zienswijze te geven op het gehele ontwerp van een gemeenschappelijke regeling (of de wijziging daarvan). Dat verruimt de zeggenschap van de deelnemers over de inhoud van de regeling.

Een andere belangrijke wijziging is dat de besturen van de deelnemers de bevoegdheid krijgen om een zienswijze in te dienen voorafgaand aan het nemen van besluiten door het bestuur van een gemeenschappelijke regeling. De gemeenschappelijke regeling moet bepalingen gaan bevatten over de besluiten waarover deze besturen een zienswijze naar voren kunnen brengen voorafgaand aan het nemen van het besluit. Het bestuur van het samenwerkingsverband moet vervolgens voorafgaand aan het daadwerkelijke besluit aan de besturen van de deelnemers laten weten of er iets wordt gedaan met hun zienswijzen. De aankomende wijziging van de Wgr sluit overigens niet uit dat in de gemeenschappelijke regeling wordt vastgelegd dat er geen zienswijzemoogelijkheid bestaat tegen bepaalde besluiten van het samenwerkingsverband.

De lokale politiek krijgt met de wijziging van de Wgr via de zojuist beschreven zienswijzeprocedures meer zeggenschap over de inrichting van en besluitvorming door gemeenschappelijke regelingen. Ter ondersteuning van deze bevoegdheden, kunnen zij ook gezamenlijk een voorstel doen tot het oprichten van een gemeenschappelijke adviescommissie. Zijn alle deelnemende besturen akkoord met een adviescommissie, dan moet het samenwerkingsverband zorg dragen voor de oprichting daarvan. Deze adviescommissie, bestaande uit algemeen bestuurs- of raadsleden van de deelnemers, adviseert de besturen van de deelnemers en het samenwerkingsverband en helpt met het voorbereiden van zienswijzen.

Tot slot wordt, met het oog op de uitvoering van de controlerende en kaderstellende taken van de besturen van de deelnemers, het recht op inlichtingen steviger verankerd in de Wgr, door opname van de bepaling dat het bestuur van de gemeenschappelijke regeling de besturen van de deelnemers alle inlichtingen geeft die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken, vergelijkbaar met de inlichtingenplicht die rust op het college van B&W op grond van artikel 169 van de Gemeentewet.

Burgerparticipatie

Naast de extra invloed die de lokale politiek krijgt op de gemeenschappelijke regelingen, vergroot de wijziging van de Wgr ook de mogelijkheden voor inspraak van de burger. Dit gaat om ingezetenen van de deelnemers en andere belanghebbenden.

De wijziging van de Wgr voorziet in de introductie van de verplichting dat in de gemeenschappelijke regeling bepalingen zijn opgenomen over de wijze waarop ingezetenen van de deelnemende gemeenten en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van de regeling betrokken worden.

De Wgr laat overigens de vrijheid om te regelen dat een dergelijke inspraakmogelijkheid niet geboden wordt. Net als bij de bevoegdheid tot het indienen van zienswijzen door de lokale politiek over voorgenomen besluiten van het samenwerkingsverband, kan er dus voor worden gekozen om vast te leggen dat er geen inspraakmogelijkheid is.

Overige wijzigingen

De Wgr zal verder ook worden gewijzigd op een aantal meer proceduretechnische aspecten. Zo zullen gemeenschappelijke regelingen ook bepalingen moeten gaan bevatten over de wijziging, opheffing, toetreding en (voorwaarden van) uittreding. Dit was al het geval voor regelingen die voor onbepaalde tijd zijn getroffen, maar deze verplichting gaat door de wetwijziging ook gelden voor regelingen van bepaalde tijd. Ook moet in de regeling worden opgenomen of, en zo ja, hoe de regeling wordt geëvalueerd. Hier geldt dus ook de mogelijkheid om vast te leggen dat er geen gebruik gemaakt wordt van de optie om te evalueren.

Wat moet er veranderen in gemeenschappelijke regelingen als gevolg van deze wetwijziging?

Voor de GR van het NBK zal er dus het nodige gaan veranderen en zullen keuzes gemaakt moeten worden:

- het inbedden van mogelijkheden tot het indienen van zienswijzen (en het al dan niet uitsluiten van zienswijzen tegen voorgenomen besluiten van het samenwerkingsverband);
- het opnemen van een verplichting van het (dagelijks) bestuur van het samenwerkingsverband om te reageren op ingediende zienswijzen;
- het wel of niet evalueren van de gemeenschappelijke regeling;
- het eventueel bieden van mogelijkheden tot burgerparticipatie;
- vertegenwoordigende lichamen moeten daarnaast ook bepalen of zij de inrichting van een gemeenschappelijke adviescommissie wenselijk achten.

Uiterlijk twee jaar na de inwerkingtreding van deze wetwijziging zullen alle gemeenschappelijke regelingen aan de gewijzigde Wgr moeten zijn aangepast.

Voorstel

Het voorstel is om een werkgroep op te richten met daarin vertegenwoordigers van alle deelnemers en van het NBK. Deze werkgroep zal zich in eerste instantie gaan buigen over de verplichte en gewenste veranderingen in de GR in het kader van de nieuwe wetgeving. Dit zal moeten leiden tot een breed gedragen voorstel over verplichtingen en keuzes aan het bestuur van het NBK en de besturen van de deelnemers.

Het NBK zal contact opnemen met de deelnemers over de bemensing van de werkgroep. De werkgroep zal vervolgens op basis van de door de besturen aangegeven richting een plan van aanpak met planning opstellen en deze voorleggen aan het bestuur van het NBK.